

Költészet

Adorjáni Nagy Aranka

Kolozsvár

Adorjáni Nagy Aranka kora ifjúságától fogva versel, de verseskötetei 1992-től kezdve jelentek meg: *Örök adventben* (Kolozsvár 1992), *Eső-kisasszony* (Gyermekversek Adorjáni Endre rajzaival, Kolozsvár 1992), *Tűzhelyem előtt* (1996).

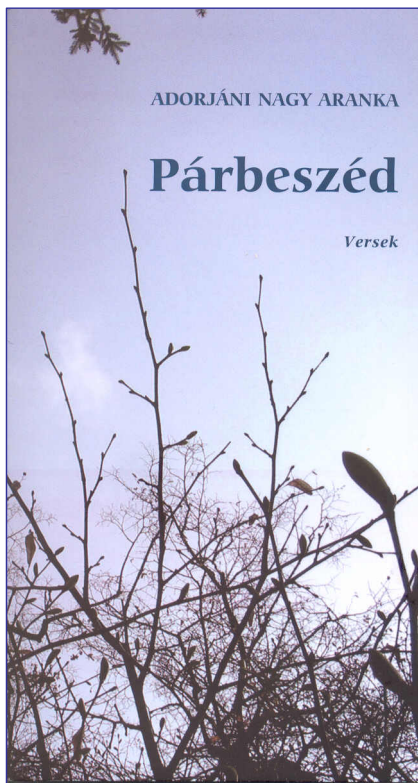
Legutóbbi kötetének címe – *Párbeszéd* – sokatmondó (Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2006), hiszen akik a költő templomi szolgálatait hallgatták, „tudják róla, hogy valóságos *mater familias*. Egy nagy, szeretetben élő család gondjai, örömei mellett kell talájon időt magának költészetére is... Sajátos, egyéni hangú költeményei lírai szépségükkel megrendítik a verskedvelőket. ...bensőséges, egyszerű és szép minden verse, akárha jó barát kopogtatna ajtónkon. Minden sora mélységes gondolatiság, örök vigasztalás és szépség, szilárd, megingathatatlan hite mentette át őt, a költő lelkipásztor, a nehéz időkön... Ma már a határainkon túl is olvassák, szavalják, keresik verseit. Mi ennek a titka? Nem titok: tehetsége Istentől adott ajándék.” (Marton Lili)

A *Párbeszéd* című kötet, akárcsak az előzőek is, ciklusokra oszlik. A ciklusok „játékát” verselőhang nyitja (*Jól van ez így*, 1999): most már nem is a csendes szavú lelkészköltő akar megszólalni, hanem közvetlen hangú, szelíd versei:

*Hallgatagga lettem.
Jól van ez így.
Beszéljenek a versek
helyettem.*

Az utóhang a kötet hátsó borítójára került. Az előhang a költő jelenéé, az utóhang pedig a múlté, a költő ifjúságáé.

*Szelíden, álmosan hull alá a nap
és gyöngé aranya játszik lelkemen.
Elfáradt szellő lengeti bajam
s barangszó hallik mélán, csendesen.
Estpárák szállnak a csendes égre,*

*bágyadtan kolompol a nyáj a parton,
és az álom hímporával
engem is behint az alkony.*

Menekülés volna-e ez az emlékekbe, a hajdani ifjúságba? Semmiképpen.

A nyolcvan évet már túllépett lelkész-költő 1943-ban írt verse, az utóhangként megismételt *Alkony* „immár több mint pasztell: önmagát beteljesítő prófécia. Ez most már csendes vívódás is a végső beteljesedés, a halk harangszó előtt, amikor a lélekpára ugyan maradna még, de emelkedne is a csendes ég felé” – olvashatjuk a kötet fülszövegében.

Egyed Emese így jellemzi Adorjáni Nagy Aranka most megjelent kötetét és költészetét:

„Tűnődni csak az tud, aki az értékek iránti kö-zömbösségét az első vonzalom sejtelmes érzésével, aztán az első megtanult szóval vég-leg elvesztette! Akinek élete alázatos, mert minden pillanata a teremtés bizonyosságá-val való szembesülés, meghatározó állapota a remény, személyes döntései pedig vála-szok a Teremtő kérdéseire. Egyetemesség? Személyesség? Inkább: az együttérzés versei... *Oda a kertem ékessége* – olvasom Adorjáni Nagy Aranka halk szavú, komoly, de az elhívottak páratlan derűjét sugárzó költészetében. A figyelés versei ezek; képek, tör-ténetek, békességkeresés..., szabadon áradó, közvetlen hangú mondatok honában já-runk. Örökös közelség. Lélekversek hívó világa.”

Ízelítőül hadd álljon itt költői termésének néhány darabja.

Gyász hír

Dr. Imre Lajos halálának napján

Bevágott mint villám
a márciusi égből,
megsokszorozva terjedt,
mint fagyos zivatar,
mint hideg, amely hirtelen megráz.
Nem jajgattunk és nem lázadtunk mégsem,
hiszen teljesen beérett kalász
tört le súlyától egészen,
mely földig húzta már.

Egy elvégzett életmű célhoz ért,
s égi Urának most már számot ad;
íme, itt vagyok, visszatértem,
tanítványokká tettem sokakat.

Úgy sajog bennünk most a döbbenet,
hogy egy vékony, fekete gyászkeret
– újsághírek zsúfolt sorában –
mint börtönrács kérlelhetetlen vaskockája
örökre körülzár itt
egy szép nevet.

Kolozsvár, 1974
(*Örök adventben, 23.*)

Láttam a festőt

Láttam az őszet, a sápadt festőt,
amint lassú léptekkel némán ballagott,
szemében az alkotás tüze égett,
komoly volt és mélyen hallgatott.

Az alkony bíborába mártotta ecsetjét –
és végigvont vele a gesztenyesoron,
és megremegtek, elpirultak sorra a fák
a nyárutói gyöngye alkonyon.

Erdőhegy, 1942
(*Örök adventben, 23.*)

Jézus

Roppant magasságból ideszálltál
páratlan tűzű, fennkölt Fénysugár,
Jöttödre útjelző csillag lobbant,
és tágabb lett az égi láthatár.

Csak vendég voltál, gyors, elsuhanó,
de lényed bolygónk úgy beragyogta,
hogy ezredévek múltán is érzik
eszméid szelíd, tiszta illata.

Kevés volt az a harminchárom év –
hiányzol, s a szív eseng utánad,
itt-ott felragyogsz kelyhek ezüstjén,
hol ízlelnek szomjúhozó szájak.

Amit mi teszünk idétlen, hibás,
ha utánozni próbáljuk lépted,
föld porával szennyezett a jóság,
melyben megcsillan ránkvetődő fényed.

Ilyenkor örökzöld fákat hozunk
csúcsokról, hol gyanták cseppje hull,
s míg balzsamos illatuk beszívjuk,
Téged érzünk itt ifjan, változatlanul.

Déscsichegy, 1964
(*Örök adventben, 43.*)

Ostorpattogtató

Ötvös Árpád és Hadnagy Gáspár,
szekered oldalára krétával,
festékkel felírva a neved:
„Ötvös Árpád” és „Hadnagy Gáspár”
le ne töröljed onnan a neved.

Hajts, hajts és ne igyál –
inkább nevelj paripákat
és nevelj fiakat:
Ötvös Árpádokat és Hadnagy Gáspárokat.
És hajts Korondnak, Udvarhelynek,
Gyimesnek, Gyergyónak, Csíknak,
hajts hatos sorokká szaporodva.
Mindenütt hajts, és te hajts mindenütt,
hajts szapora ostorpattogtatással
visszhangzó hegyen, völgyön át –

Hadnagy Gáspár és Ötvös Árpád!

Homoród, 1986
(*Örök adventben, 77.*)

Vasárnap reggel

Mélykék az ég
sehol egy felhő
fényesre seperték
lassú hajnali szelek

a légkörben valami
halk önkéntelen
készültség reszket
ül a falun a csend

minden olyan várakozó

faragott kapuk nyílnak
 kilépnek rajtuk
 s nesztelen elindulnak
 lassú léptekkel
 innen-onnan

ma Istené a szó

Parajd, 1989
 (Örök adventben, 94.)

Cinke-szó

Juharfa tetején
 áll egy kis kovács
 szorgos kezében
 ezüst kalapács
 ezüst üllőre
 csapkod szüntelen
 szálldos ezüstös
 hang a zöld hegyen
 pattint színezüst
 szikrát szerte-szét
 hajnaltól alkonyig
 mint egy műhely
 visszhangzik
 erdő és a rét
 ezernyi fény-nyilat
 lövöldöz a Nap
 ébredő rügyecskék
 szárnyat bontanak
 (*Eső-kisasszony, 31.*)

Végrendelet

Ki mond beszédet majd felettem?
 Vajon hol van most az az ember?
 Hogy valahol él, az való.
 Én küzdök, írok és beszélek,
 s ahogyan szállanak az évek,
 úgy gyúlik vétkem, érdmem,
 és nő rólam a mondanivaló.

Legjobban mégis azt szeretném,
 ha nem beszélne ott majd senki sem,
 somfa alá temessen el
 a legkisebbik gyermekem.
 S a fa derekát átölelve
 egyetlen hangos szó helyett
 halk esőként hullassa rám
 a könnyeket.

(Tűz helyem előtt, 5.)

Anyaság

Voltam gyermek,
 bohó, fiús,
 szertelen, engedetlen.

Voltam ifjú,
 álmodozó, szerelmes,
 könnyet hullató,
 voltam dalos, táncoló,
 könnyen kacagó.

Voltam diák,
 szellemes, törekvő,
 sokra hivatott,
 éjjel is könyvre
 görnyedő.

És most – miként lehet –
 már egyik sem vagyok,
 (vagy ötvöződve
 mégis mind vagyok?)
 s csak egyet tud jól
 szívem és eszem:
 szeretni téged gyermekem.

(Tűz helyem előtt, 13.)

Az Adakozó

Megfigyeltem őt
 valahányszor ad nekem,
 onnan a Magasságból
 mindig két kézzel nyúl felém.
 És egyszerre kétfélét ad.

Egyszerre
 kettőnek adtam életet.
 S mily gyönyörű csoda:
 egy férfit és egy nőt
 teremtett bennem.
 Munkát, megbízást is
 egyszerre mindig kettőt ad.

S ha jön a vers,
 ez a különös ráadás-ajándék
 – mert ez is Tőle van –,
 egyszerre kétféle gondolat fogan,
 s két versen dolgozom
 e kettőségem törvénné lett
 boldogító kényszerében én –
 s ámulva nézem Őt, hogyan nyúl
 a Magasságból mindig
 két kézzel felém.

(Tűzhegyem előtt, 57.)

Magdaléna

Márk evangéliuma 14,1–9

Hallja, hogy vendég jött Bethániába.
 Oson a házak közt, hogy megkeresse,
 nagyon közelget már a nagy, szent Páska,
 tavaszi csillagfényes most az este.

Valamit rejteget leomló fátyla...
 – s szívében mérhetetlen adóssága –
 ott áll előtte, s megvillan a drága
 alabástrom, és a Jézus hajára

aranyló nárdus bő esője hull.
 Királyi ír, ezt érdemli az Úr
 tőle, akinek vétke olyan nagy.

Illat száll... s egy szó durván beleront,
 sajnálja ezt az egész vagyont
 Attól, ki holnap mindent odaad.

A Bethesdánál

Jn 5,1–11

A parton fekszik Efraim, szegény,
 harmincnyc elve emészti kórság,
 a tó körül az ököljog a törvény,
 s ha jön a csodatevő örvény,
 első lesz a tülekedő,
 ki nem válogat eszközökben,
 mert élni akar.
 Ő nem vett részt ebben soha,
 azt tartotta, hogy van emberség, szabály,
 és lemaradt, ha jött a gyógyító dagály.

Nem ad választ, hogy akar-e
 meggyógyulni még,
 mintha az élet akarása
 elsorvadt volna benne rég,
 talán szóba sem jöhet itt az akarat.
 Csak sóhaja maradt.

Régen, még baja elején
 beszédesebb volt,
 és fel is csillant benne a remény,
 de egyre fogytak a szavak,
 csak bágyadt vád az, ami megmaradt,
 hogy róla nem is vesznek tudomást,
 már megszokottá lett a látvány,
 hogy ő csak ott van,
 s minden vízpezsdüléskor lemarad.
 Panasza komor, szűkszavú
 csüggedőn csak így maga elé hull –
 íratlan törvénné vált közönyről beszél:
 nincs emberem, nincs egyetlen egy ember itt,
 ahol a könyörtelenség az Úr.

(Párbeszéd, 115.)

Árpád

Sorok a honfoglaló vezér szobra alá

Izzasztó, végtelen vágta után
 a hegylanc sziklás hátára toppan,
 s elé táru a völgy meredekje, bája,
 a bokros, pázsitos, hívogató –
 és emlékezteti az Ősházára...

Lova kantárát szorosra fogja,
megálljt parancsol a seregnek.
Áll mozdulatlanul, mint egy szobor
a bérctetőn, és kémleli merőn
a ködbe burkolt messzeséget.

Ezredévek útjelző köve most Ő.
Termő rónákat sejt túl a völgyeken,
éles szeme határokat von,
minden izmában ég az erő,
szíve megdobbán: ez lesz a hon!

Folyók és rétek illatát szimatolja,
mint nemes vadra bukkanó vadász.
Megmoccan. Dönt. És csapatának hátra int:
Íme a föld, amit kerestünk,
iramra, előre, vágára megint

oda, ahol a megsejtett mezők várnak.
Verecke kapuján népek ütközőjébe lép,
ahol majd bőven hull vér és tetem,
de minden küzdést megér a föld,
s az alpári-sík diadalt terem.

Tusáik után kőrisfák alatt
a nép majd otthonosan itatja lovát,
sípok és kobzok énekelnek,
s tetőkön égnék győzelmi tüzek,
harsognak kürtök, zengő harsonák.

Ne menj el innen, Árpád kései fia!
Itthonléteddel őrizd ezt a tájat,
mert akkor hiába fáradt – Ő –,
hogy hazát s jövőndőt szerezzen neked.
Nevét viseli ma is sok ezer fia,
s ez igazol, ez kötelez. A neved.

Mert nincsen sarka ennek a világnak,
ahonnan vissza ne vonzana
ez a folyóköz, ez a mennybolt,
s ez a védőn rád hajló bérckorona.

Sarkad, 1996
(*Párbeszéd*, 115.)